

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАКАЗ

01.12.2022

Київ

№ 394/од

Про щорічний перегляд
освітньо-професійних програм

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 16, частини п'ятої статті 10 Закону України «Про вищу освіту», пункту 4.3 Положення про освітні програми Національного авіаційного університету, уведеного в дію наказом ректора від 07.05.2020 р. № 148/од, з метою провадження освітнього процесу в університеті згідно з вимогами та рекомендаціями нормативних документів

НАКАЗУЮ:

1. Завідувачам випускових кафедр та гарантам освітніх програм у термін до 01 лютого 2023 р. здійснити щорічний перегляд освітньо-професійних програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, відповідно до методичних рекомендацій (Додаток).

2. Навчально-методичному відділу університету забезпечити методичний супровід перегляду освітньо-професійних програм, зазначених у п. 1 цього наказу.

3. Центру медіакомунікацій забезпечити розміщення на сайті університету (<https://nau.edu.ua> → «Забезпечення якості» → «Проекти» → «Проекти освітніх програм» → «Проекти освітніх програм 2023») цього наказу та додатка до нього.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на проректора з навчальної роботи Полухіна А.В.

Ректор

Максим ЛУЦЬКИЙ

022695

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо щорічного перегляду освітньо-професійних програм
Національного авіаційного університету
у 2023 році

1. Мета, передумови та шляхи реалізації щорічного перегляду освітньо-професійних програм у Національному авіаційному університеті у 2023 році (далі – перегляду)

Основною метою перегляду є забезпечення якості освітньої діяльності, яка здійснюється за освітніми програмами першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, в контексті досягнення заявлених у освітньо-професійних програмах (далі – ОПП) результатів навчання та здобуття компетентностей, потрібних для подальшої професійної діяльності.

Основними передумовами для перегляду є редакції ОПП, розроблені та затверджені у встановленому порядку в 2021 та 2022 роках у рамках щорічних переглядів освітніх програм першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, ініційованих наказами ректора від 12.01.2021 р. № 009/од та від 09.02.2022 р. № 063/од, поточний накопичений досвід освітньої діяльності за цими освітніми програмами, пропозиції заінтересованих сторін (внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, зокрема, здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, представників професійної спільноти), а також оновлені нормативні документи та рекомендації у сфері вищої освіти.

Основним шляхом реалізації перегляду, з урахуванням *принципу наступності та безперервності освітнього процесу*, задекларованого в п. 2.3 Статуту Національного авіаційного університету, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 05.09.2022 р. № 781, є **перегляд та оновлення змісту освітніх компонентів** (зокрема, навчальних дисциплін в рамках затверджених ОПП) для забезпечення їх *актуальності та відповідності* вимогам ОПП, позиціям зазначених вище заінтересованих сторін, тенденціям розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, досвіду реалізації аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, сучасним формам та методам навчання і викладання, рівню досліджень, передусім пов'язаних із предметною областю спеціальності, інтернаціоналізації діяльності Національного авіаційного університету (далі – НАУ), формам контрольних заходів та атестації, наявним та перспективним матеріально-технічним ресурсам кафедр та інших структурних підрозділів НАУ, новим концепціям створення та зразкам навчально-методичного забезпечення.

Таким чином, насамперед перегляд рекомендується робити шляхом внесення змін в освітні компоненти на рівні робочих програм навчальних

дисциплін, оновлення навчально-методичного забезпечення, змісту курсових проектів (робіт), кваліфікаційних робіт, програм практик, атестаційних іспитів (кваліфікаційних екзаменів) тощо, що передбачено п. 4.3.3.1 Положення про освітні програми Національного авіаційного університету, уведеного в дію наказом ректора від 07.05.2020 р. № 148/од (далі – Положення про ОП), без внесення в описи редакцій ОПП та навчальні плани на їх основі, які було затверджено в 2021 та 2022 роках, недостатньо обґрунтованих змін, що стосуються переліку освітніх компонентів, їх обсягу, логічної послідовності вивчення, програмних результатів навчання (компетентностей), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти, а також інших складових, які порушують чи можуть призвести до порушення *принципу наступності та безперервності освітнього процесу*, безпосередньо пов'язаного з узгодженістю, послідовністю змісту, форм і методів навчання.

За належного обґрунтування, передусім пов'язаного із можливими змінами у стандартах вищої освіти та іншими нормативними документами у сфері вищої освіти, мають бути внесені зміни в описи відповідних редакцій ОПП та навчальних планів на їх основі, що передбачено п. 4.3.3.2 Положення про ОП. У цьому випадку, якщо зміни стосуються не більше 25% від загального обсягу ОПП, вони, як правило, вводяться в дію наказом ректора без формування нової редакції ОПП та навчальних планів на її основі. В окремих випадках, навіть якщо зміни стосуються не більше 25% від загального обсягу ОПП, доцільним є формування нових редакцій ОПП та навчальних планів на їх основі (особливо якщо зміни вже вводились в дію наказами ректора під час попередніх переглядів ОПП).

Обов'язковим є формування нових редакцій ОПП та навчальних планів на їх основі у випадку затвердження нових стандартів вищої освіти, що передбачено п. 4.3.3.3 Положення про ОП.

Внесення змін до ОПП та навчальних планів на їх основі, які пов'язані із зміною освітніх компонентів, їх обсягу, програмних результатів навчання, компетентностей, матриць відповідності (забезпечення) програмних результатів навчання та компетентностей освітнім компонентам, структурно-логічних схем, реалізуються шляхом надання проректору з навчальної роботи службової записки із обґрунтуванням змін, яка має бути підписана завідувачем випускової кафедри, погоджена гарантом ОПП, деканом факультету, представниками студентів, які навчаються на ОПП (як правило, командирами академічних груп). До службової записки обов'язково долучаються документи, в яких зазначаються позиції зовнішніх стейкхолдерів (зокрема, роботодавців) щодо внесення змін до ОПП (офіційні листи з пропозиціями, рецензії, відгуки, протоколи спільних засідань робочих груп тощо). Погоджена проректором з навчальної роботи службова записка та відповідні супроводжувальні документи передаються у паперовому та електронному вигляді до навчально-методичного відділу НАУ, який забезпечує методичний супровід внесення змін до ОПП та навчальних планів на їх основі чи методичний супровід формування нових редакцій ОПП та навчальних планів на їх основі (зокрема, оприлюднює на сайті НАУ для громадського обговорення проєкт наказу ректора про внесення змін

чи проект нової редакції ОПП разом із сканованими копіями супроводжувальних документів, в яких зазначені позиції зовнішніх стейкхолдерів). Якщо за ОПП здійснюється навчання англійською мовою, назви освітніх компонентів (навчальних дисциплін тощо), які пов'язані із змінами, повинні додатково бути зазначені у службовій записці англійською мовою.

Під час перегляду допускається внесення до ОПП змін технічного та уточнювального характеру. Такі зміни не потребують обов'язкового надання документів, в яких зазначаються позиції внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів щодо внесення змін, однак вони потребують своєчасного та належного інформування зазначених категорій заінтересованих сторін випусковими кафедрами про їх внесення.

2. Рекомендації щодо перегляду складових ОПП та інших пов'язаних з ними документів і процесів з організації освітнього процесу за ОПП

2.1. Забезпечити врахування в ОПП вимог затверджених стандартів вищої освіти з відповідних спеціальностей та змін, які до них внесені.

2.1.1. Детально проаналізувати відповідність змісту ОПП тексту затвердженого стандарту вищої освіти зі спеціальності, оприлюдненого на сайті Міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/> → Освіта → Вища освіта та освіта дорослих → Науково-методична рада Міністерства освіти і науки України → Затвержені стандарти вищої освіти), з урахуванням внесених до нього змін.

Зауважуємо, що є стандарти вищої освіти зі змінами, внесеними Міністерством освіти і науки України у розділи, пов'язані із програмними компетентностями, формою атестації здобувачів вищої освіти тощо. У разі розбіжностей зі стандартом вищої освіти слід внести відповідні зміни до ОПП та навчальних планів на її основі (зокрема, із формуванням їх нових редакцій).

2.1.2. Перевірити п. 1.8 «Передумови» профілю ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо врахування змін відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 28.05.2021 р. № 593 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» (доступний за посиланням, зазначеним у п. 2.1.1).

2.1.3. Перевірити п. 3 «Форма атестації здобувачів вищої освіти» ОПП щодо врахування змін відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.01.2022 р. № 26 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» (доступний за посиланням, зазначеним у п. 2.1.1 цих рекомендацій). Зауважуємо, що внесення змін, пов'язаних з атестацією здобувачів вищої освіти, потребує відповідних корегувань у п. 2.1 «Перелік освітніх компонентів» ОПП та навчальних планах на їх основі. Також слід звернути увагу на можливу необхідність внесення корегувань до п. 2.2 «Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми», п. 4. «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми», п. 5 «Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми» та п. 7 «Перелік

нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма» ОПП.

2.2. Якщо за ОПП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, які є іноземцями, в п. 1.4 «Тип диплому та обсяг освітньо-професійної програми» профілю ОПП має бути таке уточнення: «Періоди навчання іноземних студентів визначаються окремими наказами університету відповідно до нормативних документів в сфері вищої освіти».

2.3. Забезпечити коректне зазначення в п. 1.9 «Форма навчання» профілю ОПП форм навчання, за якими здійснюється освітня діяльність за цією програмою (денна, заочна).

2.4. Забезпечити коректне зазначення в п. 1.10 «Мова(и) викладання» профілю ОПП мов, якими здійснюється освітня діяльність за цією програмою (українська, англійська). Звертаємо увагу, що основний Перелік галузей знань, спеціальностей та освітньо-професійних програм підготовки здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти англійською мовою затверджено Вченою радою університету від 19.05.2021 р., протокол № 5, додаткові переліки – іншими рішеннями Вченої ради університету з урахуванням ч. 3 ст. 48 Закону України «Про вищу освіту».

2.5. Забезпечити ОПП, за якою здійснюється освітня діяльність англійською мовою, перекладом її відповідних редакцій цією мовою. Звертаємо увагу, що переклад назви ОПП зазначений в ЄДЕБО та підлягає змінам лише на підставі окремої погодженої проректором з навчальної роботи службової записки. Перекладена англійською мовою редакція ОПП розміщуватиметься на офіційному сайті НАУ після відповідної редакції ОПП державною мовою (в єдиному файлі).

2.6. Проаналізувати формулювання, викладене в п. 4.1 «Придатність до працевлаштування», профілю ОПП. Якщо воно містить посади, рекомендуємо його відредагувати таким чином, щоб була зазначена лише можлива майбутня сфера діяльності, без виокремлення професій згідно Класифікатора професій ДК 003:2010 (із змінами), якщо інакше не вказано в стандарті вищої освіти. В іншому випадку може виникнути необхідність урахування в ОПП або затверджених професійних стандартів, або описів з відповідних випусків Довідника кваліфікаційних характеристик професій (ДКХП). Також звертаємо увагу, що відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 № 584) присвоєння професійних кваліфікацій регламентується відповідними нормативними актами (зокрема, відповідними професійними стандартами), а стандарт вищої освіти не є підставою для присвоєння професійної кваліфікації і не надає відповідних прав закладу вищої освіти.

2.7. Перевірити актуальність інформації, зокрема щодо вказаних договорів, у п. 9.1 «Національна кредитна мобільність» та в п. 9.2 «Міжнародна кредитна мобільність» профілю ОПП, урахувати нові договори. В разі потреби оновити інформацію.

2.8. Здійснити технічну перевірку відповідності затвердженого навчального плану п. 2 «Перелік освітніх компонентів освітньо-професійної

програми та їх логічна послідовність» ОПП. У разі виявлення невідповідностей технічного характеру слід ініціювати внесення коректувань.

2.9. Додати до складу таблиці п. 2.1 «Перелік освітніх компонентів» ОПП 6-й стовпчик із зазначенням семестрів, в яких реалізуються освітні компоненти для заочної форми навчання (якщо за ОПП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти заочної форми навчання і така інформація ще не зазначена):

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю	Семестр (відповідно до форми навчання)	
				денна	заочна
1	2	3	4	5	6

2.10. В п. 4 «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми» ОПП перевірити забезпечення відповідності інтегральної компетентності усім обов'язковим освітнім компонентам.

2.11. В п. 4 «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми» ОПП перевірити відповідність усіх компетентностей формам атестації здобувачів вищої освіти, визначеним ОПП (кожна компетентність має відповідати хоча б одній формі атестації). У випадку здійснення атестації лише у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) допускається не зазначати відповідності щодо атестації для тих фахових (спеціальних, предметних) компетентностей, які були зазначені в ОПП додатково до компетентностей, визначених стандартом вищої освіти, та формують унікальність ОПП (якщо програма ЄДКІ наразі не затверджена або затверджена програма ЄДКІ не охоплює додатково зазначені в ОПП у порівнянні зі стандартом вищої освіти фахові компетентності).

Відповідність компетентностей формам атестації слід розуміти, зокрема, в контексті контрольних заходів, які дозволяють встановити відповідність здобутих здобувачами вищої освіти компетентностей (як здатностей, які виникають на основі динамічної комбінації результатів навчання) вимогам ОПП та/або вимогам програми ЄДКІ (на підставі пп. 13, 17, 19 ч. 1 ст. 1, ч. 1 ст. 6 Закону України «Про вищу освіту»).

2.12. В п. 5 «Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми» ОПП перевірити забезпечення усіх програмних результатів навчання формами атестації здобувачів вищої освіти, визначеними ОПП (кожен програмний результат навчання має бути забезпечений хоча б однією формою атестації). У випадку здійснення атестації лише у формі ЄДКІ допускається не зазначати відповідності щодо атестації для тих програмних результатів навчання, які були зазначені в ОПП додатково до результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти, та формують унікальність ОПП (якщо програма ЄДКІ наразі не

затверджена або затверджена програма ЄДКІ не охоплює додатково зазначені в ОПП у порівнянні зі стандартом вищої освіти програмні результати навчання).

Забезпечення програмних результатів навчання формами атестації слід розуміти, зокрема, в контексті контрольних заходів, які дозволяють встановити відповідність результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам ОПП та/або вимогам програми ЄДКІ (на підставі пп. 17, 19 ч. 1 ст. 1, ч. 1 ст. 6 Закону України «Про вищу освіту»).

2.13. Проаналізувати відповідність освітніх компонентів програмним компетентностям, програмним результатам навчання та логічній послідовності їх вивчення на основі: відповідних матриць пп. 4 та 5 ОПП; структурно-логічної схеми, зазначеної в ОПП; робочих програм навчальних дисциплін; програм кваліфікаційних (атестаційних) екзаменів; програм практик. В разі потреби внести до зазначених матриць, схеми та програм зміни.

2.14. При формуванні нових редакцій ОПП забезпечити їх структуру (зокрема, п. 2 «Перелік освітніх компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність», п. 4. «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми», п. 5 «Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми») з урахуванням того, що освітня програма є єдиним комплексом освітніх компонентів (п. 17 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про вищу освіту») з обсягом, який встановлюється відповідним стандартом вищої освіти або частинами 4 та 5 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» для усіх здобувачів вищої освіти, які за нею навчаються.

2.15. При формуванні нових редакцій ОПП та навчальних планів на їх основі, а також переліків вибіркових дисциплін використовувати насамперед рекомендовані назви навчальних дисциплін, які зазначені у каталозі дисциплін. Каталог дисциплін та додаткові методичні матеріали щодо його використання знаходяться за посиланням <https://cutt.ly/d1104PS> (доступ можливий з корпоративних облікових записів НАУ). Зазначений каталог використовується для уніфікації назв навчальних дисциплін в рамках спеціальностей та галузей знань, уникнення дублювань в назвах однакових за змістовним наповненням дисциплін (наприклад, коли назви дисциплін відрізняються лише сполучником і/та), автоматизації робіт при розрахунку навчального навантаження тощо.

2.16. Порядок, процедури та особливості визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти визначаються в НАУ окремими нормативними документами, тому зазначення окремих елементів цього порядку, процедур та особливостей безпосередньо в ОПП може бути обґрунтованим лише в окремих випадках.

2.17. Забезпечити впровадження тематики європейської інтеграції в освітній процес НАУ, зокрема, шляхом забезпечення наявності у змісті навчальних дисциплін (робочих програмах навчальних дисциплін) відповідних тем з урахуванням специфіки та контексту спеціальності, ОПП та навчальної дисципліни.

2.18. Забезпечити врахування в освітній діяльності за ОПП місію та стратегію НАУ, зокрема, шляхом забезпечення наявності у змісті навчальних дисциплін (робочих програмах навчальних дисциплін) питань, пов'язаних з авіаційно-космічною галуззю, а також відповідних тем кваліфікаційних робіт.

2.19. Рекомендуємо оновити зміст освітніх компонентів (навчальних дисциплін, практик тощо) та відповідних робочих програм навчальних дисциплін з урахуванням доцільності використання в навчально-методичному забезпеченні основних рекомендованих джерел, які було видано не пізніше ніж попередні 5 років (зокрема, за авторством науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання навчальної дисципліни), дотримання мовного законодавства (при цьому бажаним є додаткове використання джерел англійською мовою, зокрема таких, що знаходяться у відкритому доступі, наприклад Open Access Books видавництва River Publishers, ресурсів Електронної бібліотеки НАУ <http://www.lib.nau.edu.ua/elbook/> тощо), використання наукових статей науково-педагогічних працівників, які пов'язані за тематикою з навчальною дисципліною, що ними забезпечується, та індексуються наукометричними базами Scopus чи Web of Science, їх патентів, посилок на матеріали науково-дослідних робіт, міжнародних наукових та грантових програм, в яких вони беруть чи брали участь. Важливими задачами оновлення змісту освітніх компонентів (зокрема, відповідних робочих програм навчальних дисциплін) при цьому є врахування досвіду іноземних освітніх програм, поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОПП відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей ОПП, оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, здійснення навчання та викладання, пов'язаних з інтернаціоналізацією діяльності НАУ.

2.20. Перевірити наявність на випускових кафедрах затверджених у встановленому порядку редакцій ОПП (контрольний примірник) та навчальних планів на їх основі (копії) для здобувачів вищої освіти усіх курсів освітніх ступенів бакалавра та магістра. У разі відсутності зазначених документів слід забезпечити їх наявність.

2.21. Під час перегляду взяти до уваги результати внутрішніх аудитів якості освітньої діяльності та зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій).

2.22. Проаналізувати відповідність академічної та/або професійної кваліфікації викладачів освітнім компонентам (навчальним дисциплінам, практикам тощо), які ними забезпечуються, з урахуванням пп. 35 – 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 (із змінами). Вжити невідкладних заходів щодо забезпечення зазначеної відповідності, якщо встановлено факти її недотримання.

2.23. Зафіксувати та обговорити процеси та результати щорічного перегляду ОПП на засіданнях випускових кафедр за участю представників

стейкхолдерів (студентства, роботодавців, зокрема Ради роботодавців факультету/інституту тощо) з формуванням відповідних протоколів засідань кафедр. Обговорити загальні результати щорічного перегляду ОПП на засіданнях вчених рад факультетів (навчально-наукових інститутів).

2.24. Гарантам ОПП забезпечити ідентичність внесених змін у всіх примірниках ОПП, зробити відмітку в аркушах реєстрації ревізій (форма Ф 03.02-04) усіх примірників ОПП із зазначенням дати та номера протоколу засідання кафедри за результатами щорічного перегляду ОПП. Звертаємо увагу, що один врахований примірник ОПП знаходиться в навчально-методичному відділі (кімн. 1-202). В разі потреби навчально-методичним відділом робитиметься також відмітка в аркуші обліку змін (форма Ф 03.02-03) контрольного та врахованих примірників ОПП.

У разі виникнення питань, необхідності консультацій під час перегляду слід звертатися до навчально-методичного відділу НАУ:

- освітньо-професійні програми – методист вищої категорії Коваль Оксана Миколаївна (кімн. 1-202, тел. 77-00, oksana.koval@npp.nau.edu.ua);

- навчальні плани підготовки здобувачів вищої освіти (денна форма навчання) – методист вищої категорії Калмикова Лариса Миколаївна (кімн. 1-208, тел. 72-97, larysa.kalmykova@npp.nau.edu.ua);

- навчальні плани підготовки здобувачів вищої освіти (заочна форма навчання) – методист вищої категорії Корольова Світлана Сергіївна (кімн. 1-325, тел. 77-67, korolova.svitlana@npp.nau.edu.ua);

- робочі програми навчальних дисциплін – методист вищої категорії Фігерредо Менендес Тетяна Федорівна (кімн. 1-314, тел. 73-97, tetiana.fiheredo@npp.nau.edu.ua), методист вищої категорії Федоренко Катерина Анатоліївна (кімн. 1-314, тел. 73-97, kateryna.fedorenko@npp.nau.edu.ua).

Начальник
навчально-методичного відділу

Олексій ГОЛУБНИЧИЙ